

otsikko:

Älä sie Lapin mies huijo!

Esitin hiljattain pääkaupunkiseudun kolmen suuren kaupungin, Helsingin, Espoon ja Vantaan sekä pienemmän Kauniaisten, yhdistämistä. Julkisuuteen esitykseni tuli hieman voimakkaammassa sävyssä kuin tarkoitus oli. Poliittisten päättäjien on kuitenkin kyettävä avauksiin, jotka virittävät laajemman keskustelun ja pohdinnan. Uusilla avauksilla luodaan ihmisille ja yrittäjille näköaloja parempaan elämään.

Kaupunkien yhdistäminen on mielestäni todellakin parempi vaihtoehto kuin selvitysmies Jussi-Pekka Alasen (sd) malli. En silti ole intomielinen kuntarajojen poistaja. Tärkeintä on se, että yhteistyö seudulla toimii asukkaiden parhaaksi siten, että palvelut voidaan turvata, että niitä voidaan edelleen kehittää ja että ne tuotetaan mahdollisimman tehokkaasti.

Alasen mallissa luotaisiin Helsingin seudulle 14 kunnan yhteisö, jonka asioista päättäisi erillinen seutuhallitus ja -valtuusto. Lisäksi pääkaupunkiseudun kuusi kuntaa perustaisivat lakisääteisen poliitikoista koostuvan yhteistyöhallituksen. Asioita valmistelisi tälle elimelle kaupunkien ja kuntien johtajat. Edellisten toimielinten ohella jatkaisi alueen kaikki kunnat käsittävä maakunnan liiton valtuusto sekä hallitus.

Siis poliittisia toimielimiä ja luottamustoimia syntyisi lisää ja byrokratia käytännössä paisuisi. Samalla päätöksenteko varmasti etäännyisi kansalaisista.

Kuntaministeri Hannes Manninen (kesk.) ilmoittautui hetimiten topakasti Alasen mallin kannalle. Hän vannoi vielä toukokuun alussa, että tasavallan hallitus tarvittaessa vaikka pakottaa pääkaupunkiseudun kunnat yhteistyöhön keskenään. Lappilaisen Tornion kaupunginjohtajana kunnostautunut Manninen on halunnut pakottaa pääkaupunkiseudun väkirikkaat kunnat ja niiden asukkaat oman mieleisensä mallin mukaiseen hallintoon.

Erikoiseksi ministerin jääräpäisyyden tekee se, että hänen edustamansa puolue on puheissaan ja ohjelmissaan korostanut muualla Suomessa kunnallista itsehallintoa. Lisäksi Mannisen puolueen kannatus on Helsingin seudulla lähes olematon.

Esiintyminen uhmakkaasti Helsingin seudun asiantuntijana - vailla todellista alueen asioiden tuntemusta - osoittaa huonoa makua ja poliittisen arviointikyvyn puutetta. Noin 30 000 asukkaan lappilaiskaupungin "kyläpäällikkö" tulee ja tahtoo sanella miljoonan asukkaan pääkaupunkiseudulle sen, miten alueen asiat tulisi järjestää.

Ministerin uho onkin täysin tuomittavaa. Kunnallista itsehallintoa on kunnioitettava, sillä paras asiantuntemus Helsingin, Vantaan ja Espoon asioista on kaupunkien asukkailla ja heidän valitsemillaan päättäjillä. Mannista voi kesäisen hyttysten torjuntamainosta mukailleen hyvällä syyllä ojentaa: "Älä sie Lapin mies huijo!".

Hälyttävintä kuntaministerin puheissa on se, että hän kääntää hallintomalliensa kanssa näperrellessään täysin selkänsä pääkaupunkiseudun talousongelmille. Ihan niin kuin esimerkiksi Vantaan asiat paranisivat kaupungin keskushallintoa ja seutuhallintoa uudistamalla, eli kuten Alanen esittää, lisäämällä!

Todellisuudessa kaupunkien hallinto on vain pienen pieni ongelma kokonaisuutta ajatellen.

Se todellinen ongelma on raha. Siis raha, jota ei ole, vaikka pääkaupunkiseutu kasvaa kohisten.

Savonlinnalainen sd:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja Jouni Backman puolestaan on todennut, että "kansallisen edun nimissä pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyötä pitää tiivistää". Sinällään ihan viisaasti virkottu, mutta...

Minun mielestäni kansallisen edun nimissä rahavirran voimakas kasvu pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen tulee pysäyttää. Esimerkiksi tänä vuonna Vantaa saa lakisääteisiä valtionosuuksia n. 30 M€ ja joutuu maksamaan verotulojen tasausmaksuna muualle Suomeen 56 M€!

Punamultahallituksen ensimmäinen vuosi on kurjistanut entisestään pääkaupunkiseudun taloutta. Seudun verorahat virtaavat muun Suomen tukemiseen ja samaan aikaan alueen palvelut rapautuvat ja esimerkiksi terveydenhuollon palvelut ovat täällä kurjistuneet.

Toukokuun puolivälissä kuntaministeri Manninen vieraili Vantaalla. "Valtionosuuksien kautta ei ole odotettavissa ratkaisua kuntatalouden ongelmiin", Manninen totesi tyylysti, mutta odotetusti ja kannusti vain veroprosentin korottamiseen. Parannusta pääkaupunkiseudun asioihin ei siis punamultahallituksen toimin ole toden totta tulossa.

Esimerkiksi terveydenhuollon valtionosuuksia per yksi vantaalainen saadaan nyt vain 318 euroa, kun muun maan keskiarvo on 652 euroa asukasta kohden. Tähän Manninen siis ei lupaa muutosta.

Kesäkuun 10. päivä 2004 kerrottiin, että hallituksen ministerityöryhmä on Mannisen aiemman tahdon vastaisesti päättänyt luopua aikeista perustaa pääkaupunkiseudulle byrokratiaa lisäävä lakisääteinen yhteistyöhallitus.

Se oli looginen ja järkevä ratkaisu. Ei toimivaa yhteistyötä saada aikaan pakkokeinoilla.

Pääkaupunkiseudun kuntien yhdistäminen ei ole mikään itsestäänselvyys. Asiaan liittyy paljon myös tunnelatauksia ja kotiseutuhenkeä kaikissa kaupungeissa. Vantaalla kaupunkien yhdistämiseen suhtaudutaan kuitenkin varsin myönteisesti. Tämä koskee niin "tavallisia" kaupunkilaisia, useimpia yrityksiä kuin esimerkiksi kauppakamaria.

Helsingin seudun kuntien on ehdottomasti tehostettava yhteistyötään, perustettu pääkaupunkiseudun neuvottelukunta antaakin tähän hyvät edellytykset. Esimerkiksi maankäytön, asumisen, joukkoliikenteen, muun liikenteen, terveydenhuollon, energia-sektorin ja koulutuksen sekä tieteen aloilla on paljon sellaista tehtävää, jossa nyt yhteistyö ei toimi niin hyvin kuin pitäisi.

Tulevalla valtuustokaudella 2005-2008 voitaisiin selvittää kaupunkien yhdistymisen hyvät ja huonot puolet.

Väkisin kunnalliseen demokratiaan ja itsehallintoon ei saa puuttua. Byrokratiaa on kuitenkin ehdottomasti vähennettävä, hallintoa kevennettävä ja toimintatapoja on tehostettava.

Tärkeintä ovat loppujen lopuksi toimivat palvelut – ei se miten hallinto on järjestetty.

Tapani Mäkinen
kansanedustaja, Kok (20.7. asti)
Vantaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja